

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ми

П Е Т А Р I.

по милости БОЖЈОЈ и вољи НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министарског Савета, а на основу § 5. Устројства Централне Државне Управе, прописујемо ову

УРЕДБУ

о

УРЕЂЕЊУ ОСЛОВОЂЕНИХ ОБЛАСТИ

ГЛАВА ПРВА.

О Општинама.

Члан 1.

Свако село, варошица или варош, што се приликом заузећа затекло као општина, односно прва управна јединица, остаје и од сада тако, у колико управне власти не нађу разлога да то промене, било спајањем више села у једну општину, било разгрупписавањем у више општина.

Члан 2.

Синор општине одређује среска власт. Овако једанпут образоване општине могу се мењати само по одобрењу Министра Унутрашњих Дела.

Члан 3.

У свакој општини постоји општинска власт.

Члан 4.

На челу општинске власти стоји председник, коме се, за вршење општинских послова, додаје по један кмет за свако село у саставу општине.

На случај болести или одсуства, председника заступа писмени кмет, а ако писмених нема, онда најстарији по годинама.

Свака општина има по једног писара, а по потреби и више, и потребан број оружаних служитеља.

Члан 5.

Општинског председника, кметове и писара поставља среска власт из редова одабраних грађана у општини а где изискује потреба могу се узети и други способни људи из других општина, који хоће да се настане у тој општини. Председника, кметове и писара смењује среска власт, кад год за то нађе разлога.

Служитеље прима и отпушта председник општине, али то могу учинити и среске власти кад год нађу да општински служитељи не врше тачно своју дужност.

Члан 6.

Општинска власт управља свима општинским пословима и општинским имањем, врши полицијску и управну власт, и све остале државне послове који јој се у дужност ставе.

Члан 7.

Општински председник суди све грађанске спорове о покретности и непокретности и потрице у општини у вредности од 20—50 динара а кметови села до 20 динара.

Кад год се парничари не сложе о вредности, њу одређују три вештака које бира председник односно кмет кад је реч о његовој надлежности.

Противу пресуде сеоског кмета жалба се изјављује председнику општине, а противу пресуде председника среској власти.

Жалба на пресуду сеоског кмета даје се усмено, а на пресуду председника писмено.

Жалбе се дају у року од пет дана од дана саопштења, и подносе непосредно власти којој су упућене.

Одлуке донесене по овим жалбама извршне су.

Члан 8.

Општински председник и кметови суде по души и по правди.

Поступање у парницама и пресуђивање бива усмено и кратко, и одмах се саопштава пресуда.

Председници уводе своје пресуде у нарочиту књигу, из које ће се видети: дан суђења, име и презиме парничара, докази и како је пресуђено.

Кметови о својим пресудама извештавају председника одмах ако су у месту где је председник, иначе најдаље за два дана.

Општински суд, ако је спор о својини непокретности, не може пресуђивати, већ решава само о државини спорне непокретности.

Исто тако не може потврђивати исправе о куповини и продаји непокретности, као и о убаштинењу.

Члан 9.

Сва иступна кривична дела, која су предвиђена у III части Кривичног Закона, суде општински председници, али не могу изрицати већу казну од десет дана затвора ни код оних дела где је предвиђена и већа максимална казна.

Новчану казну могу изрицати до 100 динара.

Ова се дела извиђају и суде писмено.

Противу осуда председничких жалбе се подносе у року од пет дана среској власти, и предају овој непосредно или поштом на повратни реџисар.

Дан саопштења не рачуна се. Ако је последњи дан за подношај жалбе празничан, рачуна се у рок и дан после празника.

Одлуке среских власти извршне су.

У местима где су седишта начелстава, ако не постоје државне варошке управе, жалбе се подносе начелству, на начин и у року како је напред речено, и његова је одлука извршна.

За мање непослушности, према наредбама председника и кметова, ови изричу усмене казне до два дана затвора или 20 динара у новцу, и те осуде уносе у књигу усмених осуда. Оне су одмах извршне.

Кривична дела која премашају надлежност председника, он одмах саопштава среској власти, старајући се да кривац не побегне и да се трагови дела не утру.

Члан 10.

Плату председнику, кметовима, писару и служитељима, одређује среска власт за села и варошице, а окружна за окружне вароши, пошто претходно чују и мишљење општинског одбора.

О количини одређених плата среске и окружне власти извештавају своје старије власти; ове могу те плате смањити или повећати ако за то нађу оправданих разлога.

Све ове плате падају на терет дотичних општина.

На терет општина падају и оне плате за звања и службе које у општини буду установљене по одобрењу или наређењу закона или државних власти.

Члан 11.

Све потребе општинске и трошкове, како оне из чл 10., тако и за издржавање општина, подмирују се прирезом и приходом општинским.

Буџет за ово одобрава за сеоске општине окружно начелство, а за окружне вароши Министар Унутрашњих Дела.

Прирез овај скупља сама општинска власт, и на крају године подноси рачуне на преглед окружном начелству.

Члан 12.

Ванредне војне потребе и трошкови у општини подмирују се ванредно у стварима или прирезу по

наређењу војних власти и одобрењима Министра Војног и Министра Финансија, у колико по војним уредбама није другачије наређено.

Члан 13.

У општинама постоји и општински одбор.

Њега бира, на општинском састанку, среска власт, по саслушању кућних старешина дотичне општине.

Општина до 100 кућа имаће десет одборника, општина до 200 кућа петнаест, а преко овога броја 20 одборника.

Свако село треба да је заступљено сразмерним бројем одборника.

Члан 14.

Овај одбор скупља се на позив и под председништвом председника или среског начелника, и помаже својим обавештењима општинској и среској власти у извођењу државних послова и потреба.

Служба општинара бесплатна је.

Одређени одборници морају остати на дужности годину дана.

Њих разрешава од дужности среска власт кад год за потребно нађе, или на случај болести или других оправданих потреба народних одборника.

ГЛАВА ДРУГА.

О срезовима

Члан 15.

Свака општина припада неком срезу.

Члан 16.

С погледом на досадашњу поделу и на потребу државну, саставиће се општине у срезове.

Премештање села из среза у срез, после образовања срезова, вршиће се по одобрењу Министра Унутрашњих Дела.

Члан 17.

Простор, име среза и место становања среске власти опредељује се и мења решењем Министра Унутрашњих Дела.

Члан 18.

У сваком срезу постоји среска власт.

Члан 19.

Среску управну и полициску власт извршује срески начелник.

Члан 20.

Среског начелника поставља Краљ на предлог Министра Унутрашњих Дела.

Члан 21.

Среска власт извршује у срезу све државне послове, одржава личну и имовну безбедност и ред, и надзирава, руководи и исправља, а по потреби и замењује радњу општинских власти у свима њиховим пословима.

Сем ових послова она потврђује и све исправе које потичу из имовинских и у опште приватно-правних одношаја, у границама оних које имају и остале полициске власти.

Среска власт не може потврђивати исправе о куповини и продаји непокретности.

Члан 22.

Среска власт извиђа сва преступна и злочина дела која се догоде у срезу, и кривце спроводи окружном суду на суђење.

Грађанска лица за војна кривична дела из § 4. и гл. XXIV Војног Казненог Законика, која учине у мобилном или ратном стању, подлеже суђењу војних судова, сходно одредби § 297. законика о поступку војних судова у кривичним делима.

Овим се замењује Указ од 16. октобра 1912. године (Бр. 239. „Српских Новина“ од 21. октобра 1912. год.).

Са кривцима среска и окружна власт поступа по § 9. законика о поступку судском у кривичним делима, и са актима о постојању дела спроводи их команди при којој је војни суд, на даљи законски поступак.

Члан 23.

Среска власт извиђа и суди сва иступна дела о којима говори III част Кривичног Закона од 29. марта 1860. године, било што прелазе круг надлежности општинских председника, било што је она нашла да их треба узети на поступак.

Полицијска Уредба од 18. маја 1850. године важи као поступак среских власти у свему, само што се

жалбе не подносе судовима него окружном начелству, и његова је одлука извршна.

За рокове и овде важе прописи из чл. 9. ове Уредбе.

Члан 24.

Среска власт, по жалби, или по званичној дужности прегледа и потврђује или преиначава пресуде и решења општинских власти у кривичним и грађанским споровима.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

* * *

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, поставити:

за контрактуалног лекара среза митровачког, Др. Милосава Чеха, практичког лекара.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. септембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, поставити:

за архивара треће класе санитетског одељења Министарства Унутрашњих Дела, Благоја Перчевића, практиканта истога Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. септембра 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Не спорећи да ова аргументација није без своје вредности, ми ипак мислимо да се не може стати на њено гледиште. Другим речима, ми налазимо да, за постојање задруге, морају они који су у заједници бити бар сродници из шестог кола материне лозе: ако они нису чак ни такви сродници, међу њима нема задруге. Јер, када §. 507. Грађ. Зак. тражи, за задругу, крвно сродство (остављамо на страну сродство по усвојењу, што нам овде не треба), он ту мисли на онакве сроднике између којих може бити наслеђивања. Под сродством се ту разуме то, што ће рећи да, са овога гледишта, они који нису сродници ни из шестог кола материне лозе нису сродници, а међу несродницима не може бити задруге. Ако би се усвојило, код овога питања, оно друго мишљење, тада бисмо дошли до тога резултата да би, у задрузи, наслеђивали интестатски и они који не долазе ни у последњи наследни ред (§. 408. Грађ. Зак.), то јест наследила би, законски, и несродна лица. Тај резултат би се косио са §. 527. Грађ. Зак., по коме, као што знамо, на задругу, када је реч о наслеђивању, ваља применити правила о инокосним кућама, ако од њих законодавац није, код

задруге, изречно одступио, што овде није случај: и заиста, ниједан пропис не вели да у задрузи могу наследити и они који нису *de cuius*-у ни род из шестог кола материне лозе, то јест да могу наследити, у задрузи, и лица несродна. §. 528. Грађ. Зак., нормирајући да „сродство у задрузи при наследству има првенство над сродством изван задруге, ма ово било и у ближем степену“, претпоставља, као што то видимо, да смо ми већ у присуству једне заједнице које има карактер задруге, па се онда расправља питање о наслеђивању оних који у тој заједници умру, а да једна заједница има карактер задруге потребно је да она постоји међу сродницима, а сродници су, овде, само лица до шестог кола материне лозе за кључно.

Ако би се узело да задруге може бити и међу сродницима преко шестог кола материне лозе, онда би се задруга међу таквим сродницима могла склопити и уговором (§. 494. Грађ. Зак.), другим речима, могла би се задруга уговорити и међу онима који, са гледишта закона, нису сродници, противно правилу да је задруга сродничка заједница. А како је, пак, у задрузи сродство, код наслеђивања, јаче него сродство изван задруге, то би се, на тај начин, помоћу уговора о задрузи изменио законски наследни ред: уговораче не би наследили они који су им најближи сродници и које ми претпостављамо изван задруге, већ они који су с њима у задрузи и ако су та лица сродници преко шестог кола материне лозе, лица, дакле, несродна: уговором о задрузи искључили би се из наслеђа за-

другара сродници који су у таквом степену сродства да могу да наследе, и искључили би се у корист несродних лица. Уговор о задрузи направио би наследницима несроднике! Ми знамо, истина, да *de cuius* може начинити својим наследником и несродно лице, али то бива само помоћу тестаменталног или уговора на случај смрти, то су тестаментални (уговорни) наследници, али не знамо за то да се неко који није сродник може, и изван случаја тестаменталног или уговора на случај смрти, направити наследником: ово би била нека трећа врста наследника, ни тестаментални (уговорни) ни интестатски (законски), јер законско наслеђивање иде само до шестог кола материне лозе, — а такву врсту наслеђивања закон наш не познаје. Законодавац допушта само то да се, уговором о задрузи, може пореметити наследни ред само међу сродницима: састављајући задругу, задругари, тим путем, одређују себи за наследнике оне који ће им, у задрузи, бити најближи сродници у моменту њихове смрти, искључујући сроднике исте лозе, кола и степена, или и ближе, изван задруге. Овде образовање задруге има дејство слично тестаменту (уговору на случај смрти). Али, то је све што законодавац допушта, што ће рећи да он не дозвољава да се иде даље, а на име, он не дозвољава да се, у виду задруге, *несродници*, на штету *сродника*, начине наследницима.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2° Или у одвођењу електричне струје без присвајања исте. Електрична струја се дакле од законодавца сматра као ствар, те је повреда исте могућа. Повреда се састоји у томе, што се туђа струја одводи на штету другога, не прелазећи ни у чију својину.

Повреда електричне инсталације и струје је дакле једна нарочита врста повреде ствари. Да би она била иступна, потребно је за разлику од обичне повреде ствари, да штета није већа од четрдесет динара. Ако је већа, повреда је преступ, и она је предвиђена у § 292 к. з.

2° Противправност („противзаконо“) је изрично унета у појам овог иступа.

б) Кривац. — Виност је потребна, пошто је ово дело и преступ одн. злочин, и то:

1° Код повреде електричне инсталације потребан је умишљај. Он се састоји у свести, да се инсталација повређује противзаконо, пошто је противправност специјалан олеменат овог кривичног дела.

2° А код одвођења електричне струје потребна је поред умишљаја и намера, не да се струја уиотреби, јер би онда постојала крађа (§ 221 к. з.), већ да се тиме другоме штета причини.

II Иступи из § 375 а к. з. — „Ко самовласно (без насиља), вели се у овом §, завати или присвоји што од земље општинске или управителствене или опште-народне, томе да се одузме што је заватио, учиниену штету да накнади и да се казни од три до тридесет дана затвора, па потом да се упути, да код суда подигне редовну тужбу против онога, у кога се државини земља затекла, ако мисли да на исту јаче право има.

Овако ће се поступити и са оним, који би приватно како добро на горњи начин заузео као и са оним, који туђу ливаду преко си, њиву преори, прекопа, жито с туђе њиве или ма какав плод обере, покупи и т. п., у колико последње не би у други вид криваца прелазило, у ком се случају по другим одређењима казнити има.

Ако се извиђајем по овом делу утврди, да је кривица оптуженог застарела, у томе случају власт, која суди, по оцени доказа одлучиће, која ће страна као јача, остати у државини спорног земљишта до свршетка спора о својини, а слабију страну, по прописима Закона о поступку судском у грађанским парницама, упутиће на спор надлежном грађанском суду (иступна самопомоћ).

1. а) Радња се састоји дакле у остварењу каквог свог права управљеном на заватању општинског, државног, општег приватног земљишта или у кошењу туђе ливаде, преоравану или прекопавању туђе њиве, или у збирању плодова с туђе мања или у каквој другој подобној радњи према овим плодовима. В. о самопомоћи Живановић Посебни Део I § 23.

1° Без значаја је дакле, какво своје право хоће извршилац да оствари оним радњама, да ли право својине („присвоји“) или које друго.

2° Није потребно, да право, које извршилац хоће да оствари, њему заиста припада, Али је потребно, да, објективно посматрајући ствар, не изгледа потпуно безразложно мишљење извршиоцево, да ово право његово постоји, што је једно фактичко питање.

3° Радња треба дакле да се састоји у једној од наведених делатности јер би иначе постојала преступна самопомоћ из § 195 к. з. Самопомоћ из § 375 а к. з, је дакле једна привилегирана (блажија) врста самопомоћи. Разлог за блажију инкриминацију оних делатности лежи у непостојању баштинских књига, што даје повода честим споровима.

4° Без значаја је дакле, да ли је земљиште приватно, државно, општинско или опште, т. ј. у чијој је својини.

5° У § 339 т. 1 к. з. говори се о заватању сеоских путева, дакле туђег земљишта. Разлика између овог иступа и самопомоћи из § 375 а лежи у томе, што код њега није потребно, да је заватање управљено на остварење каквог права.

6° Ако је која од наведених делатности силом извршена, постојава и кривично дело принуде из § 194 к. з., које ће с испупом из § 375 а к. з., бити у идеалном стицају.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

КО ЈЕ КРИВ?

(СВРШЕТАК)

Тако је размишљао Павле, и, осећајући да му је савест потпуно чиста, отишао је мирно својој кући, и легао у постељу, с намером, да сутра рано, чим сване, оде власти и јави за цео догађај!

Но, на два сата пошто је заспао, зачује он споља лупу на својим прозорима.

— Ко је?

— Власт. Отвори!

Несрећног човека нешто текну у срце.

Сети се, у магновењу, и наласка мртвог Јована, и устезања воденичаревог да прими донети леш, и свога насилног уношења леша у воденицу, и ча-Мијушковић узвика: „Напоље! Напоље с њиме!...“ и неко мрачно, мучно предосећање опасности учини, те му цео његов положај поста јасним.

— Шта ћете? — ушпта, отварајући послушно врата.

— Да те водимо у притвор. Оптужујеш се за убиство Јованово...

— Ја! Ја убица! Јесте ли ви при себи? Та ја сам га већ мртва нашао, и да бих га сачувао, да га сеоски пси ноћу не разнесу, однео сам га на својим леђима у ча-Мијушкову воденицу... шта хоћете ви? Јесте ли ви при себи?

— Хајде ти само с нама, па ако си заиста невин, надлежни суд ће те ослободити и притвора и одговорности...

— Ево ме! Водите ме! Али знајте, да, ако нема правце на земљи, да има Бога и његове правде!

Склепташе га, везаше и одведоше Из општине у „срез“, из „среза“ у првостепени суд. Свака је инстанца вршила, по обичају, своје ислеђење... После ислеђења претрес. На њему ново ислеђење. За све то време оптужени, ни крив ни дужан, труне у притвору И као круна земаљске правде, дође судска пресуда.

»Био је, према своме признању, на лицу места у време извршења дела; према исказу сведока Мијушка Н., воденичара, он је, оне ноћи, кад се дело догодило, доносио у воденицу леш убијеног Јована, молећи воденичара, да га негде „прикрије“; према исказу тих и тих сведока живео је у „очитом“ и доказаном непријатељству с погинулим због синора; према гласу полиц. увиђаја на оделу оптуженог било је крвних мрља, које су након брисане, што говори о намери укривања трагова казниког дела“, и, тако, редом, низао се основ за оснвом подозрења у разлозима судске пресуде, чији је закључак гласио: двадесет година робије у тешком окуву!

Узалуд је оптужени доказивао, да с погинулим није живео у непријатељству; да му је одело било крваво из простог разлога, што је на својим леђима носио погинулог, крвљу умрљаног човека, дигнутог из локве крви; да то што је, дошавши кући, убрисао крв с одела, значи само, да је, као уредан човек, хтео своје оделу повратити чистоћу, а не „сакривати трагове казниког дела“, пошто је и иначе, и сâм мислио, чим сване, доћи власти и представити јој цео догађај — све је било узалуд; заблуда је тријумфовала над истином; невин је гурнут у пропаст због другога.

Павле сави главу и оде на робију. У селу опет отпоче живот по старом.

Догађај се поче заборављати.

На две године после Јованове смрти, Милош се, венча с Павом, која је, као и цело село, веровала, да је Јованов убица био Павле, јер је, због тога, и на робију отишао.

Милош се, у свакој прилици, претварао да је и сам дубоко ожалашћен Јовановом погибијом, те је, на тај начин, срећно успео, да од себе отклони сваку сумњу.

У браку је имао двоје деце, са Павом се лепо слагао, и све су му прилике ишле за руком да буде срећан, па, ипак, није био срећан.

Грижа савести, као кртица, разоравала му је душевну мирноћу, трујући му живот из дана у дан.

Он је венуо.

И нико, осим њега самог, није знао тајни узрок његове болести.

На пет година после Јованове погибије, Милош, лежећи у болесничкој постељи, и осећајући да су му дани живота на прсте избројани нареди да се дозову два грађанина.

Осећао је потребу, да се, пред смрт, исповеди.

Позвани присутни грађани, чувши болесникову исповест, и силно изненађени њоме, учинише потребан корак, те се, после неколико часова, стеклоше уз самртникову постељу још и лекар, и полициски последник.

Кад је лекар утврдио, да је самртник при чистој свести, онда опет позваше Милоша, да, пред свима, понови своју исповест, што овај и учини у свима језовитим њеним детаљима.

Више није могло бити сумње: убица је Милош, а Павле, невин и праведан, већ пет година труне окован у мемљивим зидинама казненог завода!

Тек тада земаљска правда пође правим путем, и, пошто је, у смислу законских прописа, учинила корекцију раније своје пресуде, избави невинога од даљег страдања.

Павле дође у село.

Како се све изменило за време од пет година!

Родитељи му помрли. Познаници и пријатељи, неки помрли, неки остарели да их је једва могао познати. Воденичар Мија се обесио.

Сеоске девојке, које су га, пре пет година, сузних очију испратиле

на пут невиног страдања, сад су мајке. Некада свеже и румене, а сад постареле и поружнеле, оне га и сад, држећи на рукама своју одојчад, гледају са својих вратница оним старим погледом, пуним саучешћа, који као да вели: „О, несрећни човече, како си много, како си невино страдао!“

Али, какве користи од голог саучешћа, кад је несрећнику разорена и кућа и будућност.

Раније тих, безазлен, простодушан, и са слепим поверењем у људе и убеђењем у добро на свету, Павле је сад постао сасвим други човек...

У сваком човеку гледао је по једног подмуклог непријатеља, а цео му се живот чинио као једна огромна, лукава разапета замка, да се у њу, ни криви ни дужни, хватају врлина и невиност.

Био је огорчен на цело друштво.

— Павле, — превари се, једном приликом, те му рече један његов пријатељ — ти би требао отићи, до Милоша, те да му бар док није умро, захвалиш што те је спасао даље беде и робовања. Помисли, болан брајко, шта би с тобом било, да је Милош са својом тајном отишао на онај свет!

На овај пријатељски савет Павле одједанпут, усклапе гневом, пребледе и, стиснутих песница, устреми се на перасудног човека, који се морао бегством спасавати од последица својих, нетражених, пријатељских савета.

— Милош није мој добротвор, већ мој убица — размишљао је Павле, кад год би био миран и сталожен. — Он је најпре убио Јована, затим је убио и мене. Првога је, једним крвавим делом, отпратио на онај свет, да би само могао засновати намеравањем брак, а мене је једним подмуклим ћутањем, оставио да страдам пуних пет година, те да би он само могао, комотно и без бриге, и на даље живети у томе браку, крвљу заснованом. Убити једног ради засновања брака, а другог ради одржања тог брака — то није доброчинство, то је злочин, двогуби злочин. И Милош не може и не сме за навек заклопити очи, док не искуси казну за своја недела. Спора, недостижна земаљска правда неће га стићи, закасниће, јер он ће пре умрети. Али ја, ја ћу га казнити!

Што речено, учињено.

Прве идуће ноћи, кад је небо било покривено облацима, те је, услед тога, био мрак густ као тесто, једна људска прилика, прескочивши преко ограде у Милошево двориште, упути се, тихо и неопажено, ка Милошевој кући, извади испод пазуха некакав свежањ, ћушну га под кров, између дрвених греда, и кресну жигицом и потпали онај свежањ, па се онда, хитро као веверица, врати истим путем, којим је и дошла.

После десет минута времена цео кров Милошеве куће буктао је у пламену.

Греде и летве сагоревале су, и, заједно с ћерамидом, пропадале доле, у пожар, који се све више ширио.

Сви су укућани били благовремено, спасли главу бегством, па и самртно-болесног Милоша на рукама изнели у двориште, само на несрећу некако нису стигли да изнесу најмлађе Милошево дете.

— Дете! Дете ми дајте! Пустите ме, ја ћу да га изнесем! — викала је детиња мати, очајно кршећи руке.

Међутим, и врата, и прозори од собе с дететом, били су увелико у пламену..

Четири пет комшија, који су, приметивши пожар, били притекли у помоћ, стајали су, оклевајући и неодлучно. Никома није било мило да и сам жив изгори, а ни несрећној мајци нису допустили да пође у сигурну смрт.

Још неколико магновења само, па ће све бити касно.

Одједанпут, изненада, и хитро, као ношен олујом, један човек из мрака прескочи ограду од дворишта, и пађе се пред запаљеном кућом.

— Где је дете? — упита снажним гласом.

Сви присутни погледаше изненађено у човека.

Пред њима стајаше Павле.

— Ено детета! Ено у оној соби! — повика Пава.

Чувши то, Павле се залете, и једним скоком, не додирујући прозор, пролете кроз пламен и пађе се у соби.

После неколико секунда искочи с дететом, завијеним у чаршав...

— Ево ти га! — рече мајци, дајући јој дете. — Пемојте ми ништа захваљивати. Немате зашта.

Ја сам вам спасао дете, то је истина, Али, ја сам вам и кућу запалио, и то је истина. Требало је казнити оног старог зликовца који се с душом бори у дворишту, јер га ни Бог неће. Да је, нешто, здрав, и на ногама, он би од мене прошао онако исто као што је Јован прошао од њега. Али је не убијам оне, које је и сама судбина убила. Хтео сам само, да га оставим без крова над главом, те да и он умре на голој рудини, онако како је Јован умро. Па кад нисам хтео узети живот једном старом грешнику, још мање сам то хтео учинити једном невишћетом. Ето, добра мајко, сад разумеш, зашто сам ти синчића спасао! А сад, збогом! Ја одох на робију. С ње се опет, кад тад враћа. Али ти, Милошу, ти идеш на онај пут с кога се никад не враћа.. Нека ти је срећан пут! — додаје саркастички и изгуби се у мраку.

Нико му не рече ни речи.

После два дана Милош је, у дворишту, без крова, умро у највећим мукама.

Павле, који од тада беше мој клијенат, оде поново на робију.

— Ето вам целе историје! — заврши господин Страхиња, окренувши се свом сапутнику. — Шта сад мислите, ко је крив за пропаст несрећног Павла? Ђуди, или он сам? Или мислите, можда, да узрок његовом очајном поступку потражите у Ломброзовој теорији? —

— Како се узме. Но свакако, да и прилике, у неколико, правдају његово кривично дело — примети господин Григорије, очевидно потрешен судбином Павловом.

— Површност извиђања, господине мој! на то ће господин Страхиња. — Површност извиђања и, према томе, и погрешна прва судска пресуда. То је главно. То је узрок катастрофи мога несрећног клијента. Кад се први пут вратио с робије, дошао је с огорчењем у души, а кад се буде други пут вратио, то неће више бити човек, већ монструм. Ето, дивних последица од само једне погрешке нашег правосуђа.

Господин Страхиња ућута...

Ћутао је и његов сапутник.

Само се чула потмула, ритмичка и једнолика лупњава вагона и брактање захуктане локомотиве.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине мокро-горске актом № 1336. од 6. септембра ове година упутио је питање овакве садржине:

Једно лице узме у зајам новац, а зајмодавцу да на уживање једно имање докле дуг не исплати, али исти сопственик после неколико година отпочне самовласно радити то имање, ма да дуг није вратио. Зајмодавац га због тога тужи за самовлашће. Пита се: пошто уговор о односу између ова два лица није у судске књиге уведен већ потврђен само код општинске власти, да ли треба ово лице да се казни, што је самовласно ушло у ово имање и отпочело га радити, и да ли треба имање да остане при сопственику а овај да одмах исплати дуг?

Одговор:

По § 195. кривичног закона кажњава се затвором до два месеца онај, који се не налази у стању праведне нужне одбране, па ипак самовласним недозвољеним начином какво своје право тражи или задовољења сам себи прибавља, у колико дело не би спадало у другу врсту кривичних дела. Престављени поступак не сачињава дело из овога прописа кривичног закона, јер у питању означени поступак сопственика имања не носи вид каквога насиља, које би се имало сматрати као недозвољени начин за прибављање каквога права спорног или неспорног. — Сем тога по § 375. а. кривичног закона кажњава се од три до тридесет дана затвора онај, који самовласно али без насиља захвати или присвоји земљиште државно, општинско или приватно, као и онај, који туђу ливаду прекоси, њиву преоре, прекопа, жито с туђе њиве или ма какав плод обере, покупи и т. п. Ни из овог прописа не постоји дело у овом случају, јер је потребно за постојање овог дела, да држалац имања исто држи као своју сопственост или као својину неког трећег лица, а не као својину сопственика који неосновано прихвата имање, које треба да остане на уживање у рукама другог лица; овде међутим оптужено лице је ушло у своје имање и отпочело га радити не употребљавајући никаква насиља, а држалац имања није га држао као

своју сопственост већ као својину окривљеног лица. — Према томе у питању означени поступак не носи вид какве кажњиве радње, и с тога окривљени не може бити кривично одговоран. — Ипак, право уживаоца овог имања треба да остане заштићено, докле сопственик тога имања не исплати дуг. У тој цели полицијска власт, кад код ње поверилац буде тражио заштите, треба, по саслушању обадве стране и по учињеном извиђању, да молиоцу да заштиту и загарантује му уживање имања, а да сопственика имања као слабију страну упути на грађанску парницу за доказивање свог права, да имање од уживаоца одузме пре него што уговорени услов о исплати дуга буде испуњен тј ј пре него што се дуг исплати. — На расправу ове ствари нема утицаја то, да ли је уговор у опште повређен или не, и, ако је повређен, да ли је потврђен код општинске или код надлежне државне власти. Главно је, да постојање односног уговора не спори ни једна од заинтересованих страна.

* * *

Суд општине пружатовачке актом № 892. од 4. септембра ове године упутио је питање овакве садржине.

— Да ли се наређење за одложени рок избора општинских часника у 1914. години односи и за оне општинске часнике, који замењују друге часнике, који су оставке дали, а чија места нису могла бити попуњена због мобилизације војске и ратног стања? —

Одговор:

Према члану 174. закона о општинама општи избори општинских часника имали су се извршити у целој земљи у јануару месецу ове године. Али услед ратних прилика, немогуће је било те изборе обавити, јер су општински и судски органи, као и бирачи, већином били на војним дужностима, те је било немогуће извршити припремне зборске радње, пречишћавање бирачких списка, и сазивати зборове општинске у смислу члана 29. и др. закона о општинама. С тога је Министарски Савет под № 19144 /12. донео одлуку, да се не приступа избору општинских часника у јануару месецу ове године, већ да се избори одложе за доцније, а да општински ча-

WWW.UNILIB.RS

сници, који се налазе на положајима, остану на истима, док се по закону од дужности не разреше, с тим, да се од Народне Скупштине тражи накнадно одобрење за овај поступак и да законски одреди време избора општинских часника.

Према оваквом стању ствари донет је закон од 25. маја ове године о узимању на знање одлуке Министарског Савета № 19144. од 16. новембра 1912. године и одлагању општих избора за општинске часнике, којим је одобрено поменуто решење Министарског Савета о одлагању општих избора општинских часника, који усљед ратних прилика нису могли бити извршени у јануару месецу ове године, и одлучено: да се општи избори председника општинских судова, подпредседника општинског, кметова и одборника изврше јануара месеца 1914. године у време означено у члану 174. закона о општинама, а да председници општина, подпредседник, кметови и одборници, који се налазе на положајима, остану на истим положајима, док се по закону од дужности не разреше. — Из овога, што је напред изложено, види се, да се само општи избори општинских часника неће вршити пре јануара месеца 1914. године, а посебни избори за попуњавање упражњених места општинских часника могу се вршити у свако доба по закону. Даље кад неки часници даду оставку на положаје па им те оставке као основане буду уважене, или кад неки часници буду смањени ма којим законом начином са положаја општинских часника, онда за попуњавање тих места могу се наредити и извршити избори општинских часника без обзира на поменути закон од 25. маја ове године, који говори једино о општим изборима општинских часника. Замењеници дужност могу вршити само привремено, до избора нових часника на место разрешених. — У сваком случају треба водити рачуна, да ли се општински збор за избор часника може обавити с погледом на потребне припремне радње, на правилност зборског рада, и на потребу да зборска одлука буде израз бирача грађана дотичне општине, па према томе одређивати време за избор.

* * *

Суд општине лозничке у срезу ваљевском актом № 1113. од 17. септембра ове године упутио је питање ове садржине:

Кад неко лице поднесе општинском суду на потврду уговор, облигацију и т. д. и кад општински суд наплати таксу за правни посао, по члану 13. тачки 4. правилника за извршење закона о таксама, и таксу за потврду, где треба таксу улепити да ли на оригиналу или на копији, која остаје у архиви судској?

Одговор:

Лепање таксе за правни посао предвиђен исправом, која се подноси власти на потврду (облигација, уговор и друго), врши се на овај начин: таксена марка се улепи на празноме простору прве стране табака при врху. Поништавање ове марке се врши зумбом унакрст а сем тога и регистарским жигом. Али ако писмено треба снабдети са више марака, онда ће се оне лепити усправно једна до друге на празноме простору пред писањем (испред текста), почев са леве стране врха табака, па редом, тако, да марке веће вредности буду у почетку па затим редом марке мање вредности. Поништавање таксе се и у овом случају врши зумбом унакрст и регистарским жигом. — Како се пак за потврду ових исправа плаћа у исти мах посебна такса, то се ове таксене марке за потврду лепе између текста исправе и текста потврде са леве стране, а поништавање се врши, како је напред изложено, али у тексту потврде мора се увек означити колика је такса наплаћена за правни посао и по коме тарифном броју таксене тарифе а колика је такса наплаћена за потврду. — Овако се поступа кад се такса наплаћује у маркама, у корист државне касе. — Али по т. бр. 339. закона о таксама општински судови наплаћују на име таксе у корист своје касе два динара за потврду уговора, облигација, признаница и у опште исправа од вредности до двеста динара закључно, а педесет пара динарских наплаћују за сваки други примерак кад се исправа тврди у више примерака (дакле за први примерак два динара а за остале примерке по педесет пара динарских). И у овом случају кад општински суд потврду

исправе врши на правне послове се наплаћује такса у корист државне касе. — Према томе и на оним исправама, које се имају потврдити код општинског суда, такса за правни посао, која се има наплатити у корист државне касе, треба да буде улепљена на празноме простору прве стране табака при врху онако како је напред изложено. — (Такса треба да је улепљена на самој исправу и онда, када исправа и не иде на потврду код власти). — Што се тиче питања, да ли таксу треба лепити на оригиналној исправу или на копији, која остаје у архиви дотичног надлежства, треба узети у обзир то, да се такса наплаћује за правни посао, да се тај правни посао заснива оригиналном исправом, и да задржавање преписа исправе за архиву игра подређену улогу при стварању правних односа писменим исправама, — па закључити, да се такса мора лепити на оригиналним исправама а не на преписима, који се задржавају за архиву надлежства.

к.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин Вркић из Рабровца, среза јасеничког округа смедеревског, осумњичен да је извршио разбојништво са убиством над Иваном Јовановићем, слугом из Београда.

Живојин је стар 30 година, раста средњег, плав, на себи има војничко одело.

Денеша кварта савамалског Бр. 7213.

Костандин Милетић из Урсела среза левачког, побегао је из апсане суда општине јовачке, где је одговарао за опасну крађу.

Костандин је стар 18 година, висок, сувољав, очију смеђих, мало блесаст, у сељачком оделу.

Акт начелника среза беличког Бр. 14237.

Љубомир Јовановић-Ерић, касарин из Лесковца, који је одговарао за опасну крађу, побегао је из судског затвора.

Љубомир је стар 16 година, средњег раста, развијен, округла лица, црномањаст, црне косе, од особе-

них знакова има 3—4 скорашњих огреботина на десној страни лица.

Акт градског и среског суда левсковачког Бр. 3603.

Јанко Лазаревић из Жидеља, који одговара за крађу стоке, побегао је из среског затвора.

Јанко је стар 26 година, омален, сувоњав, бркова малих смеђих, у сукненом оделу влашком, са црном јагњећом шубаром на глави.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 9730.

Илија П. Крајиновић из Злата, који одговара за опасну крађу, побегао је испред спроводника.

Илија је стар 18 година, у лицу плав, без браде и бркова, од одела има црн гуњ и беле чакшире.

Акт Управе града Београда Бр. 25817.

ТРАЖЕ СЕ

Драгомир син **Обрада Николића**, из Барајева, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 15 година, плав, округлих образа, од одела на себи има гуњић и панталоне од сељачког сукна.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 8276.

Летосава кћи **Живојина Вукловића**, из Шепшина, побегла је од своје куће незнано где, стара је 20 година, висока, смеђа, лица подугачког белог, од одела има на себи сукњу сељачку од вуне, на глави белу девојачку мараму.

Акт управе града Београда Бр. 25166.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

У атару општине тилевачке, срезом темнићског, нађен је 9. ов. месеца **леш непознатог човека**, старог 40—43 година, високог раста, црномањаст, сувоњав, косе црне, кратких танких бркова; од особених знакова има: на глави више десног увета у величини дводинарке место ћелаво, од одела има сељачку антерију од сукна, на глави сламни шепир.

Депеша начелника среза темнићског Бр. 8690.

У близини села Свинца поред Тимока нађен је један **човечији леш** стар 20—22 године, средњег раста, косе плаве, од одела има чакшире и гуњ од црног сукна, шарене чарапе извезене вуницом, на ногама говеђе опанке, по оделу изгледа да је био рударски радник.

Депеша начелника среза бољевачког Бр. 8773.

У вароши Ћуприји нађено је на дан 13. ов. месеца, **једно лице** у несвесном стању које је истог дана и умрло. Старо око 60 година, браде и бркова проседе, средње висине, очију црних, лица округлог. По свему изгледа да је просјак.

Акт начелства округа моравског Бр. 7198.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

У општини сирогојничкој среза златиборског **нестало је једно писмо** упућено на Петра Ђоковића из Сирогојна. Адресант вели да му је у писму био **чек** од 2180 франака под Бр. 4887 издат од „Banca nazionale Argentina у Pinteolti“ на Редо Јанковић, исплата преко банке Андрејевића и комп. из Београда.

Депеша начелства округа ужичког Бр. 6882.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Милосаву Марковићу, из Пољане, једнога **коња** вранца, старог 16 година, — висок 150 см. жигосан са П. Ј.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 9673.

Непознати лопов украо је Андри Николићу, индустријалцу из Обреновца, два вола стара по 6 година, длаке зелене без роваша.

Депеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 7366.

Ноћу између 4. и 5. ов. месеца, непознати лопови украли су Сими Благојевићу, из Стамнице, једнога **коња**, старог две године, длаке доратасте, лисастиг, у леву ногу путастиг.

Депеша начелника среза млавског Бр. 11204.

Непознати лопови украли су Радославу Стојановићу, из М. Крсне, једну **кобилу** стару 11 година, алатасту, са жигом положено „Т.“ и једнога **коња** старог 3 године, длаке алатасте, у три ноге путастиг, високог 146 см.

Депеша комесара панађура у Тополи Бр. 34.

Ноћу између 5. и 6. ов. месеца непознати лопови украли су Светозару Гишићу, из Рамине, једну **кобилу**, стару 10 година, длаке куласте, високу 143 см., са жигом положено „Т.“

Депеша начелника среза добричког Бр. 12457.

МАНГУП СТОКА

На имању Јоце М. Живковића, трг. из Алексинца налазе се **две мангуи кобиле**; једна је стара 10 година, длаке зелене, на леђима убивена од седла; друга је стара 10 година длаке мрко-доратасте, на кичми има рану, оба уха на крају мало исечена.

Акт начелника среза алексиначког Бр. 8846.

У атару општине г. коњанске, налази се једно **мангуи магаре**, длаке вране, без прибора и улара.

Депеша начелника среза лужничког Бр. 5658.

У атару општине сивачке, налази се један **коњ** и једна **кобила**; коњ је длаке беле, а кобила алатасте, на челу цветаста, — обоје репова потсечених.

Акт Управе града Београда Бр. 24216.

У вароши Умци налази се једна **мангуи кобила**, стара 10. година, длаке загасите, са жигом положено „Т.“

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 7963.

У атару општине шутацке, налази се један **мангуи коњ**, стар 10—12. година, на челу лисаст, — на левој бутини има жиг полу месец.

Депеша начелника среза таковског Бр. 6090.